

E-kirjat ja e-äänikirjat kuuluvat yleisen kirjaston kokoelmaan.

Yleisen kirjaston pitää laissa sille määrätty tehtävät täyttääkseen tarjota asiakkailleen kirjallisuutta riippumatta sen vaatimasta teknologiasta tai kustantajan ansaintalogiikasta.

Lukutaidon tukemiseen kaikissa ikäryhmissä tulee käyttää kaikkia käytettävissä olevia keinoja. Kirjastot edistävät vapaaehtoista lukemista ja täydentävät varhaiskasvatuksessa ja kouluissa tehtävää lukutaitotyötä. Erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten lukeminen on vähentynyt. Toisaalta kirjallisuuden kuluttamisen tavat ovat moninaistuneet, kun e-kirjojen ja e-äänikirjojen, joita mm. erilaiset kaupalliset lukuaikapalvelut tarjoavat, suosio on kasvanut. Isolla joukolla suomalaisista ei kuitenkaan ole taloudellista mahdollisuutta käyttää em. palveluja.

Kuntien yhteisellä e-kirjastolla, jolla on ajantasaiset kokoelmat, tuetaan yhdenvertaisuutta, lukutaidon myönteisempää kehitystä ja ehkäistään inhimillisen pääoman laskua. Kirjastolain 6§ mukaan kirjaston yleisen kirjaston tehtävänä on mm. tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin. Teknologian muuttaessa kirjallisuutta, kirja-alaa ja julkaisualustoja, kirjaston tarjonta ei voi jäädä sivuun uusista julkaisutavoista. Tällä hetkellä asiakkaat eivät löydä kirjastoista haluamiaan e-kirjoja.

Sähköisten kirjojen lainauskorvaus

Kirjastotoiminnassa on kyse tasa-arvosta, kulttuurituotteiden saavutettavuudesta. Tekijöille maksettava lainauskorvaus e-aineistoista osaltaan auttaa siinä, että kirjastoilla on mahdollisuus tarjota asiakkailleen sähköisiä aineistoja. E-kirjat ja e-äänikirjat pitää rinnastaa paperisiin kirjoihin, kuten EU-tuomioistuim on linjannut jo vuonna 2016. Lainauskorvaukseen tarvittava raha tulee sisällyttää valtion budjettiin.

Yleinen kirjasto ei kilpaile kirjamarkkinoiden kanssa, koska uutuuskirjoja joutuu jonottamaan, ovat ne paperisia tai sähköisessä muodossa. Kirjastoissa tehtävä lukemisen edistäminen ja kirjallisuuden promootio edistävät kirja-alan taloudellista menestystä. Erityisesti tulee pitää huolta siitä, että kotimaista kirjallisuutta on tarjolla paitsi kirjastojen kokoelmissa, myös siitä, että sitä voidaan esitellä satutunneilla, koulujen kirjavinkkauksissa ja aikuisille suunnatuissa kirjallisuustapahtumissa. EU:n tuomioistuin linjasi Alankomaissa vuonna 2016 käydyssä tekijänoikeuskiistassa, että e-kirjat pitää rinnastaa EU:n lainaus- ja vuokrausdirektiivin nojalla paperisiin kirjoihin.

Lisätietoja:

Juha Manninen

Suomen kirjastoseura

044 493 4166

juha.manninen@fla.fi

